



Терапевтичний потенціал модуляції активності йонних каналів ваніллоїдних рецепторів TRPV₁ в онкологічній практиці

Гладких Ф.В., ORCID: 0000-0001-7924-4048, e-mail: fedir.hladkykh@gmail.com

Державна установа «Інститут медичної радіології та онкології ім. С.П. Григор'єва Національної академії медичних наук України», м. Харків, Україна

Therapeutic potential of modulation of the ion channel activity of vanilloid receptors TRPV₁ in oncological practice

Hladkykh F.V., ORCID: 0000-0001-7924-4048, e-mail: fedir.hladkykh@gmail.com

State Organization «Grigoriev Institute for Medical Radiology and Oncology of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine», Kharkiv, Ukraine

Ключові слова:

ваніллоїдні рецептори (TRPV₁), злюкісні новоутворення, протипухлинна терапія, агоністи/антагоністи TRPV₁.

Для кореспонденції:

Гладких Федір Володимирович
Державна установа «Інститут медичної радіології та онкології ім. С.П. Григор'єва Національної академії медичних наук України», відділ радіології;
вул. Пушкінська, буд. 82, м. Харків,
Україна, 61024;
e-mail: fedir.hladkykh@gmail.com

© Гладких Ф.В., 2022

РЕЗЮМЕ

Актуальність. Ваніллоїдні рецептори першого типу (TRPV1) відіграють важливу роль у пухлинному ґенезі та розвитку раку, оскільки рівні експресії TRPV₁ змінюються у багатьох типах ракових клітин. На сьогоднішній день регуляція функціональної активності та чутливості TRPV₁ є об'єктом інтенсивних досліджень.

Мета роботи – охарактеризувати сучасне уявлення про терапевтичний потенціал модуляції активності йонного каналу ваніллоїдного рецептора TRPV₁ в онкологічній практиці за даними відкритих літературних джерел.

Матеріали та методи. Підбір публікацій виконано за базами даних PubMed, EBSCO, Clinical Key та ін. у яких висвітлювались відомості про йонні канали транзиторного рецепторного потенціалу, зокрема про ваніллоїдні рецептори першого типу, їх роль у пухлинному ґенезі та терапевтичний потенціал модуляції їх активності.

Результати та їх обговорення. Зв'язування екзогенних агоністів з рецептором TRPV₁ супроводжується надходженням іонів Ca²⁺ з цитозолю в клітину. Відомо, що іони Ca²⁺ є одним з ключових вторинних месенджерів, відіграючи важливу роль у багатьох фундаментальних фізіологічних процесах, включаючи збудливість клітин, їх життєздатність, апоптоз та транскрипцію. Дисбаланс внутрішньоклітинного надходження Ca²⁺ тісно пов'язаний з ознаками різних видів раку. Останні дослідження показали, що Ca²⁺ також сприяє деяким злюкісним проявам пухлин, таким як проліферація, інвазія, міграція та метастазування. Крім того активація TRPV₁ модулює баланс апоптозу-проліферації за допомогою механізмів, що виходять за межі передачі сигналів Ca²⁺, а в декількох повідомленнях згадується роль TRPV₁ у метастазуванні ракових клітин.

Висновки. Селективна активація TRPV₁ або підвищення його експресії має терапевтичний потенціал, обумовлений плейотропним впливом на баланс апоптозу-проліферації у ракових клітинах. Блокування TRPV₁ або зниження його експресії здатне нівелювати гіпералгезію, спричинену новоутворенням. Крім того TRPV₁ виступають у ролі біомаркерів низки онкологічних захворювань (інвазивна карцинома грудної залози, епітеліальний рак яєчників та шийки матки).

Для цитування:

Гладких Ф.В. Терапевтичний потенціал модуляції активності йонних каналів ваніллоїдних рецепторів TRPV₁ в онкологічній практиці. Український радіологічний та онкологічний журнал. 2022. Т. 30. № 1. С. 67–77. DOI: <https://doi.org/10.46879/ukroj.1.2022.67-77>

Key words:

vanilloid receptors (TRPV₁), malignant tumors, antitumor therapy, TRPV₁ agonists/antagonists.

ABSTRACT

Background. Type 1 vanilloid receptors (TRPV₁) play an important role in tumoral genesis and cancer development, because the expression levels of TRPV₁ change in a lot of types of cancer cells. At present, the regulation of functional activity and sensitivity of TRPV₁ is an object of intensive research.

Purpose – to characterize the modern concept of therapeutic potential of modulation of the ion channel activity of vanilloid receptors TRPV₁ in oncological practice according to the data from open literature sources.

For correspondence:

Hladkykh Fedir Volodymyrovych
State Organization «Grigoriev Institute for Medical Radiology and Oncology of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine», Radiology Department; 82, Pushkinska Str., Kharkiv, Ukraine 61024; e-mail: fedir.hladkykh@gmail.com

© Hladkykh F.V., 2022

Materials and methods. The publications were selected from the following databases: PubMed, EBSCO, Clinical Key, etc. In these publications the data on the ion channels of the transistor receptor potential were elucidated, particularly on type 1 vanilloid receptors, their role in tumoral genesis and the therapeutic potential of the modulation of their activity.

Results. Binding of exogenous agonists to the TRPV₁ receptor is accompanied by the influx of Ca²⁺ ions from the cytosol to the cell. It is known that Ca²⁺ ions are one of the main secondary messengers, since they play an important role in lots of fundamental physiological processes, including cell excitability, vitality, apoptosis and transcription. The imbalance of intracellular flow of Ca²⁺ is associated with characteristics of different types of cancer. The latest studies have shown that Ca²⁺ also contributes to certain malignant appearances, such as proliferation, invasion, migration and metastasis. Moreover, TRPV₁ activation modulates the apoptosis-proliferation balance through the mechanisms beyond Ca²⁺ signaling, and in some works TRPV₁ role in metastasis of cancer cells is mentioned.

Conclusions. Selective TRPV₁ activation or the increase in its expression has therapeutic potential, conditioned by pleiotropic influence on the apoptosis-proliferation balance in cancer cells. TRPV₁ blockage or reduction of its expression can mitigate hyperalgesia caused by the tumor. In addition, TRPV₁ act as biomarkers of a range of cancers (invasive breast carcinoma, epithelial ovarian and cervical cancer).

For citation:

Hladkykh FV. Therapeutic potential of modulation the ion channel activity of vanilloid receptors TRPV₁ in oncological practice. *Ukrainian journal of radiology and oncology*. 2022;30(1):67–77. DOI: <https://doi.org/10.46879/ukroj.1.2022.67-77>

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами

Стаття є фрагментом планової науково-дослідної роботи Державної установи «Інститут медичної радіології та онкології ім. С.П. Григор'єва Національної академії медичних наук України» «Визначення факторів прогнозу та індивідуалізація комплексного лікування пізніх променевих ускладнень». Номер державної реєстрації: 0118U001712, шифр теми: НАМН.03.19, прикладна, термін виконання: 2019–2021 рр., керівник – директор Інституту, доктор медичних наук, професор М.В. Красносельський.

Relationship with academic programs, plans and themes

The paper is a fragment of the planned research project of State Organization «Grigoriev Institute for Medical Radiology and Oncology of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine» «Determination of prognosis factors and individualization of complex treatment of late radiation complications». State registration number: 0118U001712, code: HAMN.03.19, applied period for performance: 2019 – 2021, led by Director of Institute, Doctor of Medical Sciences, Professor M.V. Krasnoselskyi.

ВСТУП

INTRODUCTION

Йонні канали транзиторного рецепторного потенціалу (transient receptor potential channels – TRP) – це група неселективних катіонних каналів, які на сьогоднішній день представлені 7 підгрупами [1]: анкіринові (ankyrin, TRPA); канонічні (canonical, TRPC); меластатинові (melastatin, TRPM); муколіпінові (mucolipin, TRPML); nompC (no mechanoreceptor potential C, TRPN); поліцистинові (polycystic, TRPP) та ваніллоїдні (vanilloid, TRPV (рис. 1)). Крім того, останнім часом окремі дослідники виділяють у самостійні підгрупи соромеластатинові (soromelastatin, TRPS); ваніллоїдоподібні (vanilloid-like, TRPVL) та дріжджкові (yeast, TRPY).

За даними літератури [3 – 5], окрім TRP-каналів демонструють підвищено або знижено експресію в ракових клітинах, яка корелює зі стадією злюкісного процесу [3]. Активування TRP-каналів, які експресуються в ракових клітинах, супроводжується надходженням Ca²⁺ та Na⁺, що призводить до зростання концентрації вказаних іонів у цитоплазмі та скеровує клітини шляхом некрозу або апоптозу [3]. Проте, ця потенційна терапевтична стратегія вимагає селективної активації певного TRP-каналу у цільових ракових клітинах.

В останні роки було виявлено, що ваніллоїдні рецептори 1 типу (TRPV₁) відіграють важливу роль у пухлинному генезі, оскільки рівні експресії TRPV₁ змінюються у багатьох типах ракових клітин [6]. TRPV₁

Transient receptor potential channels (TRP) are a family of non-selective cation channels. To date, it is divided into 7 subfamilies [1]: ankyrin, TRPA; canonical, TRPC; melastatin, TRPM; mucolipin, TRPML; nompC (no mechanoreceptor potential C, TRPN); polycystic, TRPP; and vanilloid TRPV (Fig. 1). Besides, some researchers now consider soromelastatin, TRPS; vanilloid-like, TRPVL; and yeast, TRPY as individual subfamilies.

According to the literature data [3 – 5], some TRP-channels show increased or decreased expression in cancer cells, which correlates with the stage of cancer [3]. The activation of TRP-channels, which are expressed in cancer cells, is accompanied by the influx of Ca²⁺ and Na⁺. It leads to the increase in concentration of the mentioned ions in the cytoplasm and regulates the cells by necrosis or apoptosis [3]. However, this potential therapeutic strategy requires selective activation of a certain TRP-channel in target cancer cells.

In recent years, it has been found that type 1 vanilloid receptors (TRPV₁) play an important role in tumoral genesis, because the expression levels of TRPV1 change in a lot of types of cancer cells [6]. TRPV1 became the first identified representative of the subfamily of vanilloid receptors and is the most well-known to this date. In 1997, Caterina M.J. et al. characterized TRPV₁ as «a receptor of capsaicin with chili pepper» [1, 7, 8, 9]. At present,

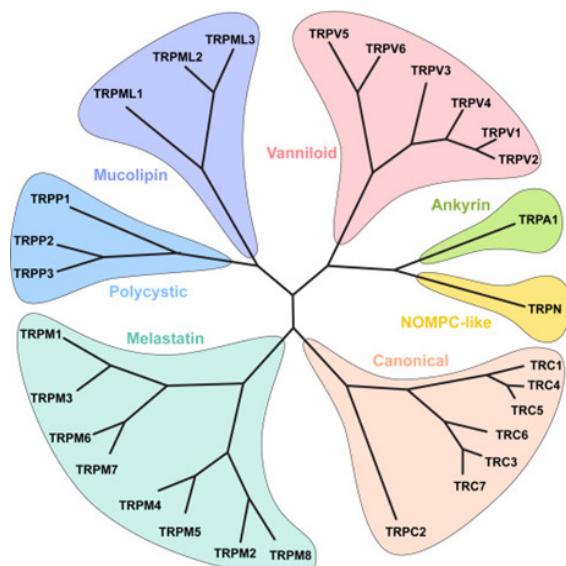


Рис. 1. Філогенетичне дерево TRP-каналів [2]
Fig. 1. The phylogenetic tree of TRP-channels [2]

став першим ідентифікованим представником підгрупи ваніллоїдних рецепторів й на сьогоднішній день є найбільш детально вивченим. У 1997 р. Caterina M.J. та співавт. охарактеризували TRPV₁, як «рецептор капсаїну з перцю чилі» [1, 7 – 9]. На сьогоднішній день регуляція функціональної активності та чутливості TRPV₁ є об'єктом інтенсивних досліджень. До неспецифічних TRPV₁-міметиків належать [10 – 12]: дія термічного фактора (t від +43,0 до +52,0°C); ацидоз (рН < 6); алкалоз (рН > 8); іонний дисбаланс, зміна трансмембранного потенціалу та ін. До специфічних TRPV₁-міметиків належать [13 – 15]:

– компоненти спецій (переважно пекучих): капсаїцин: перець чилі (*Capsicum frutescens*) – 16 млн оди- ниць пекучості за шкалою Сковіла (ОШС); гінгерол, зінгерон: імбир (*Zingiber officinal*), куркума (*Curcuma*) – 16 тис. ОШС; ізотіоціонати: хрін звичайний (*Armoracia rusticana*), гірчиця (*Sinapis*), васабі (*Eutrema japonicum*); алліцин: часник (*Allium sativum*) та ін.;

– природні токсини: резинеферотоксин: молочай смолоносний (*Euphorbia resinifera*) – 16 млрд ОШС; тиніатоксин: молочай Пуассона (*Euphorbia poissonii*) – 5,3 млрд ОШС; ванілотоксини: DkTx (отрута тигрового тарантула *Tiger tarantula*), VaTxs (отрута тарантула «Тринідадський шеврон» (*Trinidad chevron tarantula*) – до 2 млн ОШС) та ін.;

– ендогенні та екзогенні сполуки: анандамід (етано- ламід арахідонової кислоти), H₂S, N-арахідоніла- мінофенол (метаболіт парацетамолу), лейкотрієн B4, CuSO₄, FeSO₄, кислоти (рН < 6) та ін.

Особливе місце серед ендогенних активаторів TRPV₁ займає N-арахідонілетаноламід та деякі про- дукти ліпооксигеназних перетворень арахідонової кислоти, зокрема анандамід (N-арахідонілетаноламід), деградація якого веде до утворення субстрату біосин- тезу ейкозаноїдів [10]. Це обумовлює активацію TRPV₁ при розвитку запалення будь-якої етіології [10, 16].

Апоптотичні ефекти активації TRPV₁ добре охарак- теризовані, однак відомостей щодо впливу TRPV₁- міметиків на процеси проліферації на теперішній час обмаль. Зв'язування екзогенних агоністів з рецептором TRPV₁ супроводжується надходженням іонів Ca²⁺ з цитозолю в клітину [17]. Відомо, що іони Ca²⁺ є

the regulation of functional activity and sensitivity of TRPV₁ is an object of intensive research. Non-specific TRPV₁-mimetics include [10 – 12]: thermal factor effect (t from +43.0 to 52.0°C); acidosis (pH < 6); alkalosis (pH > 8); ion disbalance, change of transmembrane potential, etc. Specific TRPV₁-mimetics include [13 – 15]:

– Components of spices (mostly pungent): capsaicin: chili pepper (*Capsicum Frutescens*) – 16 mil Scoville heat units (SHU); gingerol, zingerone: ginger (*Zingiber officinal*), curcuma (*Curcuma*) – 16 thsnd SHU; isothiocyanates: horseradish (*Armoracia rusticana*), mustard (*Sinapis*), wasabi (*Eutrema japonicum*); allicin: garlic (*Allium sativum*), etc.;

– Natural toxins: resiniferatoxin: resin spurge (*Euphorbia resinifera*) – 16 bil SHU; tiniatoxin: *Euphorbia poissonii* – 5,3 bil SHU; vanillotoxins: DkTx (Tiger tarantula toxin), VaTxs (Trinidad chevron tarantula toxin) – up to 2 mil SHU, etc.;

– Endogenous and exogenous compounds: anandamide (arachidonic acid ethanolamide), H₂S, N-arachidonoylaminophenol (paracetamol metabolite), leukotriene B4, CuSO₄, FeSO₄, acids (pH < 6), etc.

Among the endogenous TRPV1 activators N-arachidonoylethanolamide and other products of lipoxygenase transformations of arachidonic acid take a special place, in particular anandamide (N-arachidonylethanolamine), degradation of which leads to the formation of eicosanoid biosynthesis substrate [10]. It causes TRPV₁ activation in case of the development of inflammation of any etiology [10, 16].

Apoptotic effects of TRPV₁ activation are well-characterized, but, to this date, there are little data on the influence of TRPV₁-mimetics on proliferation processes. Binding of exogenous agonists to the TRPV₁ receptor is accompanied by the influx of Ca²⁺ ions from the cytosol to the cell [17]. It is known that Ca²⁺ ions are one of the main secondary messengers, since they play an important role in lots of fundamental physiological processes, including cell excitability, vitality, apoptosis and transcription [18, 19]. The disbalance of intracellular flow of Ca²⁺ is associated with characteristics of different types of cancer [18, 20, 21]. The latest studies have shown that Ca²⁺ also contributes to certain malignant

одним з ключових вторинних месенджерів, вони відіграють важливу роль у багатьох фундаментальних фізіологічних процесах, включаючи збудливість клітин, їх життєздатність, апоптоз та транскрипцію [18, 19]. Дисбаланс внутрішньоклітинного надходження Ca^{2+} тісно пов'язаний з ознаками різних видів раку [18, 20, 21]. Останні дослідження показали, що Ca^{2+} також сприяє деяким зложісним проявам пухлин, таким як проліферація, інвазія, міграція та метастазування [22]. Варто звернути увагу, що як позитивна алостерична модуляція рецепторів TRPV_1 , клітинної мембрани, так і активація каналів TRPV_1 , локалізованих в ендоплазматичному ретикулумі, пов'язані виключно з проапоптотичним шляхом [14, 23, 24].

Зважаючи на те, що ключовою метою протипухлиної терапії є перешкоджання росту пухлини шляхом посилення апоптозу та мінімізації проліферації, модуляція активності іонних каналів TRPV_1 є перспективною мішенню онкологічної практики [17].

Мета роботи – охарактеризувати сучасне уявлення про терапевтичний потенціал модуляції активності іонного каналу ванілоїдного рецептора TRPV_1 в онкологічній практиці за даними відкритих літературних джерел.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Підбір публікацій виконано за базами даних PubMed (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>), eBook Business Collection (<https://www.ebsco.com/>), Clinical Key Elsevier (<https://www.clinicalkey.com>), Cochrane Library (<https://www.cochranelibrary.com/>) та Google Scholar (<https://scholar.google.com/>) опублікованих у період 2011–2021 рр., у яких висвітлювались відомості про іонні канали транзисторного рецепторного потенціалу, зокрема про ванілоїдні рецептори першого типу, їх роль у пухлинному генезі та терапевтичний потенціал модуляції їх активності. На першому етапі проводили пошук літературних джерел за ключовими словами: ванілоїдні рецептори (TRPV_1), зложісні новоутворення, протипухлинина терапія, агоністи/антагоністи TRPV_1 . На другому етапі вивчались рецензії статей та виключались публікації, які не відповідали критеріям дослідження. На третьому етапі вивчали повні тексти відібраних статей на відповідність критеріям включення до списку літератури та релевантність досліджень.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Останні два десятиліття увага багатьох дослідників прикута до вивчення ролі іонного каналу ванілоїдного рецептора TRPV_1 у перебігу пухлинного процесу, адже зміни (підвищення або зниження) як в експресії, так і в активності TRPV_1 , тісно пов'язані як з пухлинним генезом, так і з ефективністю протипухлинина терапії [6, 17, 25]. Функціональну експресію TRPV_1 виявлено в клітинах низких пухлин, включаючи клітинні лінії раку грудної залози людини (MCF-7 та BT-20), клітини BCPAP-папілярної карциноми щитоподібної залози людини, раку простати (LNCaP та PC-3), клітини раку уретерію та гліому [1].

Модуляція активності TRPV_1 притаманна широкому спектру сполук як синтетичного, так і природного походження. Найвідомішим агоністом TRPV_1 виступає капсаїцин, ефективність якого продемонстрована в лікуванні різних видів раку [26], включаючи рак простати [27], товстої кишки [28] та рак грудної залози [29].

appearances, such as proliferation, invasion, migration and metastasis [22]. It is worth mentioning that both positive allosteric modulation of the TRPV_1 receptors of the cell membrane and the activation of the TRPV_1 channels, located in the endoplasmic reticulum, are associated exceptionally with pro-apoptotic pathway [14, 23, 24].

Taking into account the fact that the main purpose of antitumor therapy is the prevention of tumor growth by apoptosis increase and minimization of proliferation, the modulation of TRPV_1 ion channels activity is a perspective target of oncological practice [17].

The objective of the study was to characterize the modern concept of therapeutic potential of modulation of the ion channel activity of vanilloid receptors TRPV_1 in oncological practice according to the data from open literature sources.

MATERIALS AND METHODS

Publications were selected from the following databases: Pubmed (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>), eBook Business Collection (<https://www.ebsco.com/>), Clinical Key Elsevier (<https://www.clinicalkey.com>), Cochrane Library (<https://www.cochranelibrary.com/>) and Google Scholar (<https://scholar.google.com/>). In these publications, published between 2011 and 2021, the data on the ion channels of the transistor receptor potential were elucidated, particularly on type 1 vanilloid receptors, their role in tumoral genesis and the therapeutic potential of the modulation of their activity. At the first stage, the literature sources were searched for by the following keywords: vanilloid receptors (TRPV_1), malignant tumors, antitumor therapy, TRPV_1 agonists/antagonists. At the second stage, the abstracts of the articles were reviewed, and the publications which didn't meet the criteria of the research were excluded. At the third stage, the full texts of the selected articles were reviewed for compliance with inclusion criteria for literature sources and relevance of the studies.

RESULTS AND DISCUSSION

For the last two decades, the researchers have been giving attention to studying the role of the ion channel of the vanilloid receptor TRPV_1 in the progression of tumor process because the changes (increase or decrease) in expression, as well as in TRPV_1 activity, are associated with both tumoral genesis and efficacy of antitumor therapy [6, 17, 25]. TRPV_1 functional expression was detected in the cells of various tumors, including cell lines of human breast cancer (MCF-7 and BT-20), human papillary thyroid carcinoma BCPAP cells, LNCaP and PC-3 prostate cancer cells, urothelial and glioma cancer cells [1].

The modulation of TRPV_1 activity is peculiar to a wide range of compounds of both synthetic and natural origin. The most well-known TRPV_1 agonist is capsaicin, the efficacy of which was shown in the treatment of different types of cancer, [26] including prostate cancer [27], colon cancer [28] and breast cancer [29].

Проте через неселективну цитотоксичну дію капсаїцину на TRPV₁-позитивні імунні клітини та нocioцептори є актуальним створення високоточної системи доставки його безпосередньо у пухлину [30]. Саме тому низка досліджень була спрямована на розробку напівпровідникового фототермічного наноагоніста TRPV₁, підвищеної точності. Zhen X. та співавт. (2018 р.) [31] продемонстрували перший приклад специфічної взаємодії TRPV₁ та дистанційно-керованої системи доставки капсаїцину раковим клітинам – запропоновано застосування у якості напівпровідника полімерної наночастки фотонного біосумісного матеріалу для біодистрибуції капсаїцину безпосередньо до пухлини. Вивільнення ін'єкційного капсаїцину із наносистеми доставки активувалось інфрачервоним опромінюванням та забезпечувало високу локальну концентрацію останнього безпосередньо у пухлинному вогнищі, що дозволяє проводити специфічну терапію раковими клітинами при низькій системній дозі [25, 31].

Роль TRPV₁ у процесах апоптозу та проліферації

Переважна більшість досліджень шляхів загибелі клітин встановили зв'язок між активацією TRPV₁ та апоптозом як ракових, так і доброкісних новоутворень [17]. У дослідженнях на клітинних лініях раку нервової системи, кілоректального раку, раку ендометрія, нирок та шкіри виявлене зниження експресії TRPV₁, порівняно зі здоровими клітинами, що може вказувати на переважно проапоптотичну роль TRPV₁ в пухлинах. За цих умов активація та подальша стимуляція TRPV₁ можуть потенціювати вроджений апоптотичний шлях. У переважній більшості клітинних ліній апоптоз посилюється агоністами TRPV₁, і знижується під впливом антагоністів TRPV₁ [17].

Існує низка шляхів, через які активація каналу TRPV₁, впливає на апоптоз або проліферацію, окрім з яких є конкурентними. Сигналні механізми, які опосередковують проапоптотичні ефекти TRPV₁, діють через мітохондрії, ендоплазматичний ретикулум, ядро та цитозоль [17, 32–36].

Оскільки активація TRPV₁ модулює баланс апоптозу-проліферації за допомогою механізмів, що виходять за межі передачі сигналів Ca²⁺, варто розглядати плейотропні ефекти ваніліоїдних рецепторів у ракових клітинах. Численні наявні засоби лікування раку, включаючи сполуки металів, антиметаболіти та різні природні та синтетичні органічні молекули, порушують гомеостаз Ca²⁺ і, тим самим, сприяють апоптозу [37, 38].

Місце агоністів TRPV₁ у хіміотерапії

Zheng L. та співавт. (2016 р.) [39] встановили, що активація TRPV₁ сприяє антипроліферативній ефективності антраціклінового засобу пірарубіцину, який використовується для внутрішньоміхурової хіміотерапії поверхневого раку сечового міхура. Тому стимуляція TRPV₁ може бути стратегією підвищення ефективності традиційних хіміотерапевтичних засобів проти раку сечового міхура [39]. Комбіноване ж застосування TRPV₁-антагоністів та хіміотерапевтичних засобів знижує ефективність останніх. Так, дослідження Deveci H.A. та співавт. (2018 р.) [40] показали, що комбіноване застосування 5-фторурацилу та TRPV₁-антагоніста капсазепіну супроводжувалось нижчим противухлиним ефектом на клітинній лінії раку грудної залози людини MCF-7, ніж застосування тільки 5-фторурацилу,

However, due to the non-selective cytotoxic effect of capsaicin on TRPV₁-positive immune cells and nociceptors, the creation of a high-precision system for its administration directly into the tumor is a topical issue [30]. That's why a number of studies has been aimed at developing a highly precise semiconducting photothermal TRPV₁ nanoagonist. Zhen X. et al. (2018) [31] demonstrated the first example of specific interaction of TRPV₁ and remotely controlled capsaicin delivery system by the cancer cells – the use of the polymer nanoparticle of photonic biocompatible materials as a semiconductor for the capsaicin biodistribution directly into the tumor was suggested. The release of encapsulated capsaicin from the delivery nanosystem was activated by infrared light and provided its high local concentration at the tumor site, permitting specific cancer cell therapy at a low systemic administration dosage [25, 31].

TRPV₁, role in apoptosis and proliferation

The vast majority of the studies on the ways of cell death elucidated the connection between TRPV₁ activation and apoptosis of both malignant and benign tumors [17]. In the studies on the cell lines of the nervous system cancer, colorectal cancer, endometrial cancer, kidney and skin cancer, the reduction in TRPV₁ expression in comparison with the healthy cells was detected. It may indicate a primarily pro-apoptotic role for TRPV₁ in the tumors. Under these conditions, the activation and subsequent stimulation of TRPV₁ can potentiate the innate apoptotic pathway. In the vast majority of cell lines, apoptosis is increased by TRPV1 agonists and downregulated by TRPV₁ antagonists [17].

There are several pathways through which TRPV₁ channel activation affects apoptosis or proliferation; some of them are competitive. Signaling mechanisms that mediate the pro-apoptotic effects of TRPV₁ act through the mitochondria, endoplasmic reticulum, nucleus and cytosol [17, 32–36].

Since TRPV₁ activation modulates the apoptosis-proliferation balance through the mechanisms beyond Ca²⁺ signaling, pleiotropic effects of the vanilloid receptors in cancer cells are worth considering. Numerous existing anti-cancer therapies, including metal compounds, anti-metabolites, and various natural and synthetic organic molecules, disrupt Ca²⁺ homeostasis and thereby promote apoptosis [37, 38].

Place of TRPV₁ agonists in chemotherapy

Zheng L. et al. (2016) [39] determined that the activation of TRPV₁ promotes the anti-proliferative efficacy of pirarubicin, an anthracycline agent used for intravesical chemotherapy of superficial bladder cancer. Therefore, TRPV₁ stimulation may represent a strategy to increase the efficacy of traditional chemotherapeutic agents against bladder cancer [39]. Combined use of TRPV₁ antagonists and chemotherapeutic agents reduces the efficacy of the latter ones. Indeed, Deveci H.A. et al. (2018) [40] showed that combined use of 5-Fluororacil and TRPV₁ antagonist capsazepine was associated with a more reduced effect on MCF-7 human breast cancer cell lines than the use of 5-Fluororacil alone which was indicated by a significantly higher level of apoptosis of the cancer cells against the background

на що вказує значно вищий рівень апоптозу ракових клітин на тлі активації TRPV₁. Kosar P.A. та співавт. (2016 р.) на клітинах раку грудної залози людини MCF-7 встановили, що комбіноване застосування доксорубіцину та TRPV₁-антагоніста мелатоніна призвело до зниження інтенсивності доксорубіцин-індукованого надходження Ca²⁺ в клітини [41]. Ortega-Guerrero A. та співавт. [42] показали, що одним зі шляхів надходження доксорубіцину може виступати саме йонний канал TRPV₁, але тільки тоді, коли канал розширеній. На основі цих результатів автори припустили, що канал TRPV₁ може слугувати шляхом для систем доставки протипухлинних препаратів. Незважаючи на ці багатообіцяючі результати, не можна виключити існування й інших механізмів транспорту хіміотерапевтичних агентів і малих молекул або сенсибілізації клітин [1]. В той же час слід зазначити, що застосування доксорубіцину здатне спричинити розвиток кардіоміопатії, в той час як TRPV₁-опосередковане інгібування проапоптотичного білка Bax є потенційним шляхом, за допомогою якого можна запобігти цьому побічному ефекту [43].

Імуноопосередковані ефекти активації TRPV₁

Відомо, що процес запалення та складні взаємодії між імунними та раковими клітинами в мікроочеченні пухлини стимулюють та формують результат неопластичного захворювання [1]. TRPV₁ сенсибілізується медіаторами запалення і його активація може привести до вивільнення пептиду, пов'язаного з кальцитонін-ген спорідненим пептидом (CGRP) та субстанції Р – відомих прозапальних факторів. З іншого боку, активація TRPV₁ також може привести до секреції нейропептидів з протизапальними властивостями, таких як соматостатин [1, 44]. Через широкий спектр імунних клітин, в яких експресуються TRPV₁ (макрофаги, нейтрофіли, Т-клітини, дендритні клітини), активація ваніллоїдних рецепторів може індукувати проліферацію, опосередковану процесом запалення [17].

Erin N. (2020 р.) [45] на моделі метастатичної карциноми грудної залози продемонстрував, що системне застосування низьких доз TRPV₁-міметика капсаїцину супроводжується протизапальним ефектом. Цей результат свідчить, що активація каналів TRPV₁ на сенсорних нейронах може викликати протипухлинну імунну відповідь.

TRPV₁ та метастазування ракових клітин

Метастазування, яке є однією з основних причин смертей від раку, вимагає двох ранніх подій: міграції та інвазії [6, 46]. Нещодавно було виявлено, що передача сигналів Ca²⁺ тісно пов'язана з канцерогенезом та метастазуванням [47 – 49], але лише в кількох повідомленнях згадується роль TRPV₁ у метастазуванні ракових клітин. Дослідження Xu S. та співавт. (2018 р.) [50], зосередившись на ролі капсаїцину в клітинах BCPAP-папілярної карциноми щитоподібної залози, показало, що капсаїцин інгібіє міграцію клітин залежно від TRPV₁. Дані свідчать про те, що TRPV₁ може впливати на позаклітинний матрикс, який відіграє вирішальну роль у процесі метастазування [50, 51] і, таким чином, регуляції інвазивності клітин. У дослідженні [52] продемонстровано, що агоніст TRPV₁ метанандамід може інгібувати клітинну інвазію в клітинах карциноми шийки матки людини-HeLa, індукуючи експресію тканинного інгібітора матриксних металопротеїназ (TIMP-1).

of TRPV₁ activation. Kosar P.A. et al. (2016) established on MCF-7 human breast cancer cell lines that combined use of doxorubicin and TRPV₁ antagonist melatonin led to the reduction in intensity of doxorubicin-induced Ca²⁺ influx into the cells. [41]. Ortega-Guerrero A. et al. [42] demonstrated that the ion channel TRPV₁ can serve as one of the pathways for doxorubicin influx but only when it is extended. Based on these results, the authors assumed that TRPV₁ channel may serve as a pathway for delivery systems of antitumor drugs. Despite the promising results, one can't deny the existence of other transportation systems of chemotherapeutic agents and small molecules or cell sensitization [1]. At the same time, it should be noted that the use of doxorubicin can contribute to the development of cardiomyopathy whereas the TRPV₁-mediated inhibition of the pro-apoptotic Bax protein can potentially prevent this side effect [43].

Immune-mediated effects of TRPV₁ activation

It is known that the inflammation process and complex relations between immune and cancer cells in the tumor microenvironment stimulate and form the result of neoplastic disease [1]. TRPV₁ is sensitized by the inflammatory mediators, and its activation can lead to peptide release, associated with calcitonin gene-related peptide (CGRP) and substance P – known anti-inflammatory factors. On the other hand, the activation of TRPV₁ can also lead to the secretion of neuropeptides with anti-inflammatory features such as somatostatin [1, 44]. The activation of the vanilloid receptors may induce proliferation, mediated by the inflammation process due to the wide range of immune cells (macrophages, neutrophils, T-cells, dendritic cells) in which TRPV₁ are expressed [17].

Erin N. (2020) [45] showed on example of metastatic breast carcinoma that systematic low-dose use of TRPV₁-mimetic capsaicin was accompanied by anti-inflammatory effect. This result indicates that the activation of TRPV₁ channels on sensory neurons can cause antitumor immune response.

TRPV₁ and metastasis of cancer cells

Metastasis, which is one of the main causes of death from cancer, requires two prior events: migration and invasion [6, 46]. It has been found recently that the transmission of Ca²⁺ signals is associated with carcinogenesis and metastasis [47 – 49], but the TRPV₁ role in the metastasis of cancer cells is mentioned only in several works. Xu S. et al. (2018) [50], who focused on the role of capsaicin in human papillary thyroid carcinoma BCPAP cells, elucidated that capsaicin inhibited cell migration depending on TRPV₁. According to the data, TRPV₁ can affect extracellular matrix, which plays vital role in metastasis process [50, 51], and thus, in the regulation of cell invasion. In the research [52], it was shown that TRPV₁ agonist metanandamide can inhibit cell invasion in HeLa uterine cervix carcinoma cells by inducing the expression of tissue inhibitor of metalloproteinases (TIMP-1). TRPV₁-mimetic capsaicin significantly reduces migration and invasion of human papillary

TRPV₁-міметик капсаїцин значно зменшує міграцію та інвазію клітин ВСРАР-папілярної карциноми щитоподібної залози людини [1, 50]. В той же час Huang R. та співавт. (2019 р.) [53] продемонстрували, що активація TRPV₁ сприяє проліферації та міграції клітин плоскоклітинного раку стравоходу.

Аналгетична активність модуляції TRPV₁

Модуляція активності TRPV₁ має доведений аналгетичний потенціал, адже ваніллоїдні рецептори експресуються на чутливих нейронах систем блукаючого і трійчастого нервів, в симпатичних нервових сплетеннях кишківника, сечового міхура, в деяких структурах центральної нервової системи (стріатум, гіпокамп, ядра мозочка), а також у клітинах інших тканин [3, 54 – 56]. Hartel M. та співавт. продемонстрували, що експресія матричної рибонуклеїнової кислоти TRPV₁ вища в тканині підшлункової залози у хворих на рак підшлункової залози, які повідомляли про більш високий рівень болю [57]. Asai H. та співавт. [58] на моделі онкологічного болю встановили, що TRPV₁-антагоніст капсазепін пригнічує гіперчутливість, спричинену інокуляцією пухлинних клітин. Це дозволило зробити припущення, що змінена експресія TRPV₁ у ракових клітинах пов'язана і з гіпералгезією, спричиненою новоутворенням [3]. Крім того, тривала високодозна дія TRPV₁-агоністів на первинні аференти викликає їх тривалу рефрактерність (десенситизацію), що теж супроводжується аналгетичним ефектом.

Прогностичне значення TRPV₁

На сьогоднішній день в авангарді сучасної онкології перебувають дослідження, зосереджені на розкритті молекулярного патогенезу раку та вивчені більш специфічних та ефективних прогностичних маркерів для покращення результатів лікування пацієнтів. Крім потенціалу як терапевтичної цілі, TRPV₁ також має прогностичне значення. Було припущене, що TRPV₁ пов'язаний з характеристиками проліферації, диференціювання та інвазії клітин раку [59, 60].

На сьогоднішній день вже доведено, що TRPV₁ – ефективні біомаркери при інвазивній карциномі грудної залози, епітеліальному раку яєчників та шийки матки [61 – 63].

ВИСНОВКИ

1. Селективна активація TRPV₁, або підвищення його експресії має терапевтичний потенціал, обумовлений плейотропним впливом на баланс апоптозу-проліферації у ракових клітинах. Цей підхід дає можливість зменшити побічні ефекти від системного застосування хіміотерапевтичних засобів або високодозної променевої терапії за рахунок спрямованого впливу безпосередньо на ракові клітини.

2. Зниження експресії TRPV₁, здатне нівелювати гіпералгезію, спричинену перебігом злюкісного процесу. Крім того, блокування ваніллоїдних рецепторів TRPV₁-антагоністами або високодозною дією TRPV₁-агоністів на первинних аферентах здатне викликати їх тривалу десенситизацію.

3. Ідентифікація експресії TRPV₁ виступає потенційним специфічним біомаркером низки онкологічних захворювань (інвазивна карцинома грудної залози, епітеліальний рак яєчників та шийки матки).

thyroid carcinoma ВСРАР cells [1, 50]. At the same time, Huang R. et al. (2019) [53] revealed that the activation of TRPV₁ contributed to proliferation and migration of esophageal squamous cell carcinoma cells.

Analgesic activity of the modulation of TRPV₁

The modulation of TRPV₁ activity has a proven analgesic potential since vanilloid receptors are expressed on the sensory neurons of the vagus nerve and the trigeminal nerve systems, in sympathetic nerve plexuses of colon and bladder, in some structures of central nervous system (striatum, hippocampus, nuclei of the brain), and in the cells of other tissues. [3, 54 – 56]. Hartel M. et al. showed that the expression of matrix ribonucleic acid of TRPV₁ was higher in the tissue of pancreas in pancreatic cancer patients, who reported a high level of pain [57]. Asai H. et al. [58] in their study on cancer pain determined that TRPV₁ antagonist capsazepine reduced hypersensitivity, caused by cancer cells inoculation, and assumed that the changed TRPV₁ expression in the cancer cells was associated with hyperalgesia, caused by the tumor [3]. In addition, the long-term high-dose effect of TRPV₁ agonists leads to their long refractoriness (desensitization) which is also accompanied by analgesic effect.

Prognostic significance of TRPV₁

To this date, the research, focused on the analysis of the molecular pathogenesis of cancer and the study of more specific and effective prognostic markers for improving the results of the treatment, have taken the leading place in modern oncology. Aside from the potential as a therapeutic target, TRPV₁ also has prognostic significance. It was assumed that TRPV₁ was associated with characteristics of proliferation, differentiation and invasion of cancer cells [59, 60].

It has already been proved that TRPV₁ are effective biomarkers in invasive breast carcinoma, epithelial ovarian and cervical cancer [61 – 63].

CONCLUSIONS

1. Selective TRPV₁ activation or the increase in its expression has therapeutic potential, conditioned by pleiotropic influence on the apoptosis-proliferation balance in cancer cells. This method allows the side effects from systematic use of chemotherapeutic agents or high-dose radiation therapy to be reduced due to the direct effect on the cancer cells.

2. The reduction in TRPV₁ expression can mitigate hyperalgesia, caused by the progression of the tumor progress. Moreover, the blockage of the vanilloid receptors by the TRPV₁ antagonists on primary afferents may cause their long desensitization.

3. The identification of TRPV₁ expression acts as a potential specific biomarker of a range of cancers (invasive breast carcinoma, epithelial ovarian and cervical cancer).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

REFERENCES

- Bujak J.K., Kosmala D., Szopa I.M., Majchrzak K., Bednarczyk P. Inflammation, Cancer and Immunity-Implication of TRPV₁ Channel. *Frontiers in Oncology*. 2019;9:1–16. DOI: <https://doi.org/10.3389/fonc.2019.01087>
- Neuberger A., Nadezhdin K.D., Sobolevsky A.I. Chapter II: TRPV₃ expression and purification for structure determination by Cryo-EM. *Methods in Enzymology*. 2021;652:31–48. DOI: <https://doi.org/10.1016/bs.mie.2021.02.006>
- Prevarskaya N., Zhang L., Barratt G. TRP channels in cancer. *Biochimica et Biophysica Acta*. 2007;1772(8):937–46. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bbadic.2007.05.006>.
- Ramsey S.I., Delling M., Clapham D.E. An introduction to TRP channels. *Annual Review of Physiology*. 2006;68:1–29. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev.physiol.68.040204.100431>
- Nilius B., Owsianik G., Voets T., Peters J.A. Transient receptor cation channels in disease. *Physiological Reviews*. 2007;87:165–217. DOI: <https://doi.org/10.1152/physrev.00021.2006>
- Li L., Chen C., Chiang C., Xiao T., Chen Y., Zhao Y., Zheng D. The Impact of TRPV₁ on cancer pathogenesis and therapy: a systematic review. *International Journal of Biological Sciences*. 2021;17(8):2034–49. DOI: <https://doi.org/10.7150/ijbs.59918>.
- Caterina M.J., Schumacher M.A., Tominaga M., Rosen T.A., Levine J.D., David J. The capsaicin receptor: a heat-activated ion channel in the pain pathway. *In Nature*. 1997;816–24. DOI: <https://doi.org/10.1038/39807>
- Aneiros E., Cao L., Papakosta M., Stevens E.B., Phillips S., Grimm C. The biophysical and molecular basis of TRPV₁ proton gating. *The EMBO Journal*. 2011;30:994–1002. DOI: <https://doi.org/10.1038/emboj.2011.19>
- Boonen B., Alpizar Y.A., Sanchez A., Lopez-Requena A., Voets T., Talavera K. Differential effects of lipopolysaccharide on mouse sensory TRP channels. *Cell Calcium*. 2018;73:72–81. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ceca.2018.04.004>
- Frias B., Merighi A. Capsaicin, nociception and pain. *Molecules*. 2016;21(6):1–33. DOI: <https://doi.org/10.3390/molecules21060797>
- Holzer P. Transient receptor potential (TRP) channels as drug targets for diseases of the digestive system. *Pharmacology and Therapeutics*. 2011;131(1):142–70. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pharmthera.2011.03.006>
- Malek N., Pajak A., Kolosowska N., Kucharczyk M., Starowicz K. The importance of TRPV₁-sensitisation factors for the development of neuropathic pain. *Molecular and Cellular Neuroscience*. 2015;65:1–10. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.mcn.2015.02.001>
- Romac J., Liddle R.A. Transient Receptor Potential Vanilloid 1 (TRPV₁). *Pancreapedia: Exocrine Pancreas Knowledge Base*. 2012;1:1–9. DOI: <https://doi.org/10.3998/panc.2012.11>
- Hladkykh F.V. Characteristic of mechanisms of antiulcerogenic action of agents of vanilloid receptors (TRPV₁) on the model of gastropathy induced by acetylsalicylic acid. *Pharmacy & Pharmacology*. 2017;5(3): 283–301. DOI: <https://doi.org/10.19163/2307-9266-2017-5-3-283-301>
- Hladkykh F.V. Nonsteroidal anti-inflammatory drugs: therapeutic and undesirous effects, the ways of optimisation [Monograph]. *Vinnytsia: Tvor*, 2022. 216 p. DOI: <https://doi.org/10.46879/2022.1>
- Warzecha Z., Dembinski A., Ceranowicz P., Dembinski M., Cieszkowski J., Kownacki P., Konturek P.C. Role of sensory nerves in gastroprotective effect of anandamide in rats. *Journal of physiology and pharmacology*. 2011;62(2):207–17.
- Zhai K., Liskova A., Kubatka P., Büsselfberg D. Calcium entry through TRPV₁: A potential target for the regulation of proliferation and apoptosis in cancerous and healthy cells. *International Journal of Molecular Sciences*. 2020;21(11):4177. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijms21114177>.
- Hou N., He X., Yang Y., Fu J., Zhang W., Guo Z., Hu Y., Liang L., Xie W., Xiong H., Wang K., Pang M. TRPV₁ Induced Apoptosis of Colorectal Cancer Cells by Activating Calcineurin-NFAT2-p53 Signaling Pathway. *BioMed Research International*. 2019;2019:6712536. DOI: <https://doi.org/10.1155/2019/6712536>.
- Zhu M., Chen L., Zhao P., Zhou H., Zhang C., Yu S., Lin Y., Yang X. Store-operated Ca²⁺ entry regulates glioma cell migration and invasion via modulation of Pyk2 phosphorylation. *Journal of Experimental & Clinical Cancer Research*. 2014;33(1):1–11.
- Kim Y.T., Jo S.S., Park Y.J., Lee M.Z., Suh C.K. Distinct Cellular Calcium Metabolism in Radiation-sensitive RKO Human Colorectal Cancer Cells. *The Korean Journal of Physiology & Pharmacology*. 2014;18(6):509–16. DOI: <https://doi.org/10.4196/kjpp.2014.18.6.509>
- Gueguinou M., Crottes D., Chantome A., Rapetti-Mauss R., Potier-Cartereau M., Clarysse L., Girault A., Fourbon Y., Jezequel P., Guerin-Charbonnel C., Fromont G., Martin P., Pelissier B., Schiappa R., Chamorey E., Mignen O., Uguen A., Borgese F., Vandier C., Soriano O. The Sigma R₁ chaperone drives breast and colorectal cancer cell migration by tuning SK3-dependent Ca²⁺ homeostasis. *Oncogene*. 2017;36(25):3640–7. DOI: <https://doi.org/10.1038/onc.2016.501>
- Prevarskaya N., Skryma R., Shuba Y. Calcium in tumour metastasis: new roles for known actors. *Nature Reviews Cancer*. 2011;11(8):609–18. DOI: <https://doi.org/10.1038/nrc3105>
- Bujak JK, Kosmala D, Szopa IM, Majchrzak K, Bednarczyk P. Inflammation, Cancer and Immunity-Implication of TRPV₁ Channel. *Frontiers in Oncology*. 2019;9:1–16. DOI: <https://doi.org/10.3389/fonc.2019.01087>
- Neuberger A, Nadezhdin KD, Sobolevsky AI. Chapter II: TRPV₃ expression and purification for structure determination by Cryo-EM. *Methods in Enzymology*. 2021;652:31–48. DOI: <https://doi.org/10.1016/bs.mie.2021.02.006>
- Prevarskaya N, Zhang L, Barratt G. TRP channels in cancer. *Biochimica et Biophysica Acta*. 2007;1772(8):937–46. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bbadic.2007.05.006>.
- Ramsey SI, Delling M, Clapham DE. An introduction to TRP channels. *Annual Review of Physiology*. 2006;68:1–29. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev.physiol.68.040204.100431>
- Nilius B, Owsianik G, Voets T, Peters JA. Transient receptor cation channels in disease. *Physiological Reviews*. 2007;87:165–217. DOI: <https://doi.org/10.1152/physrev.00021.2006>
- Li L, Chen C, Chiang C, Xiao T, Chen Y, Zhao Y, Zheng D. The Impact of TRPV₁ on cancer pathogenesis and therapy: a systematic review. *International Journal of Biological Sciences*. 2021;17(8):2034–49. DOI: <https://doi.org/10.7150/ijbs.59918>.
- Caterina MJ, Schumacher MA, Tominaga M, Rosen TA, Levine JD, David J. The capsaicin receptor: a heat-activated ion channel in the pain pathway. *In Nature*. 1997;816–24. DOI: <https://doi.org/10.1038/39807>
- Aneiros E, Cao L, Papakosta M, Stevens EB, Phillips S, Grimm C. The biophysical and molecular basis of TRPV₁ proton gating. *The EMBO Journal*. 2011;30:994–1002. DOI: <https://doi.org/10.1038/emboj.2011.19>
- Boonen B, Alpizar YA, Sanchez A, Lopez-Requena A, Voets T, Talavera K. Differential effects of lipopolysaccharide on mouse sensory TRP channels. *Cell Calcium*. 2018;73:72–81. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ceca.2018.04.004>
- Frias B, Merighi A. Capsaicin, nociception and pain. *Molecules*. 2016;21(6):1–33. DOI: <https://doi.org/10.3390/molecules21060797>
- Holzer P. Transient receptor potential (TRP) channels as drug targets for diseases of the digestive system. *Pharmacology and Therapeutics*. 2011;131(1):142–70. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pharmthera.2011.03.006>
- Malek N, Pajak A, Kolosowska N, Kucharczyk M, Starowicz K. The importance of TRPV₁-sensitisation factors for the development of neuropathic pain. *Molecular and Cellular Neuroscience*. 2015;65:1–10. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.mcn.2015.02.001>
- Romac J, Liddle RA. Transient Receptor Potential Vanilloid 1 (TRPV₁). *Pancreapedia: Exocrine Pancreas Knowledge Base*. 2012;1:1–9. DOI: <https://doi.org/10.3998/panc.2012.11>
- Hladkykh FV. Characteristic of mechanisms of antiulcerogenic action of agents of vanilloid receptors (TRPV₁) on the model of gastropathy induced by acetylsalicylic acid. *Pharmacy & Pharmacology*. 2017;5(3): 283–301. DOI: <https://doi.org/10.19163/2307-9266-2017-5-3-283-301>
- Hladkykh FV. Nonsteroidal anti-inflammatory drugs: therapeutic and undesirous effects, the ways of optimisation [Monograph]. *Vinnytsia: Tvor*, 2022. 216 p. DOI: <https://doi.org/10.46879/2022.1>
- Warzecha Z, Dembinski A, Ceranowicz P, Dembinski M, Cieszkowski J, Kownacki P, Konturek PC. Role of sensory nerves in gastroprotective effect of anandamide in rats. *Journal of physiology and pharmacology*. 2011;62(2):207–17.
- Zhai K, Liskova A, Kubatka P, Büsselfberg D. Calcium entry through TRPV₁: A potential target for the regulation of proliferation and apoptosis in cancerous and healthy cells. *International Journal of Molecular Sciences*. 2020;21(11):4177. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijms21114177>.
- Hou N, He X, Yang Y, Fu J, Zhang W, Guo Z, Hu Y, Liang L, Xie W, Xiong H, Wang K, Pang M. TRPV₁ Induced Apoptosis of Colorectal Cancer Cells by Activating Calcineurin-NFAT2-p53 Signaling Pathway. *BioMed Research International*. 2019;2019:6712536. DOI: <https://doi.org/10.1155/2019/6712536>.
- Zhu M, Chen L, Zhao P, Zhou H, Zhang C, Yu S, Lin Y, Yang X. Store-operated Ca²⁺ entry regulates glioma cell migration and invasion via modulation of Pyk2 phosphorylation. *Journal of Experimental & Clinical Cancer Research*. 2014;33(1):1–11.
- Kim YT, Jo SS, Park YJ, Lee MZ, Suh CK. Distinct Cellular Calcium Metabolism in Radiation-sensitive RKO Human Colorectal Cancer Cells. *The Korean Journal of Physiology & Pharmacology*. 2014;18(6):509–16. DOI: <https://doi.org/10.4196/kjpp.2014.18.6.509>
- Gueguinou M, Crottes D, Chantome A, Rapetti-Mauss R, Potier-Cartereau M, Clarysse L, Girault A, Fourbon Y, Jezequel P, Guerin-Charbonnel C, Fromont G, Martin P, Pelissier B, Schiappa R, Chamorey E, Mignen O, Uguen A, Borgese F, Vandier C, Soriano O. The Sigma R₁ chaperone drives breast and colorectal cancer cell migration by tuning SK3-dependent Ca²⁺ homeostasis. *Oncogene*. 2017;36(25):3640–7. DOI: <https://doi.org/10.1038/onc.2016.501>
- Prevarskaya N, Skryma R, Shuba Y. Calcium in tumour metastasis: new roles for known actors. *Nature Reviews Cancer*. 2011;11(8):609–18. DOI: <https://doi.org/10.1038/nrc3105>
- Bujak JK, Kosmala D, Szopa IM, Majchrzak K, Bednarczyk P. Inflammation, Cancer and Immunity-Implication of TRPV₁ Channel. *Frontiers in Oncology*. 2019;9:1–16. DOI: <https://doi.org/10.3389/fonc.2019.01087>
- Neuberger A, Nadezhdin KD, Sobolevsky AI. Chapter II: TRPV₃ expression and purification for structure determination by Cryo-EM. *Methods in Enzymology*. 2021;652:31–48. DOI: <https://doi.org/10.1016/bs.mie.2021.02.006>
- Prevarskaya N, Zhang L, Barratt G. TRP channels in cancer. *Biochimica et Biophysica Acta*. 2007;1772(8):937–46. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bbadic.2007.05.006>.
- Ramsey SI, Delling M, Clapham DE. An introduction to TRP channels. *Annual Review of Physiology*. 2006;68:1–29. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev.physiol.68.040204.100431>
- Nilius B, Owsianik G, Voets T, Peters JA. Transient receptor cation channels in disease. *Physiological Reviews*. 2007;87:165–217. DOI: <https://doi.org/10.1152/physrev.00021.2006>
- Li L, Chen C, Chiang C, Xiao T, Chen Y, Zhao Y, Zheng D. The Impact of TRPV₁ on cancer pathogenesis and therapy: a systematic review. *International Journal of Biological Sciences*. 2021;17(8):2034–49. DOI: <https://doi.org/10.7150/ijbs.59918>.
- Caterina MJ, Schumacher MA, Tominaga M, Rosen TA, Levine JD, David J. The capsaicin receptor: a heat-activated ion channel in the pain pathway. *In Nature*. 1997;816–24. DOI: <https://doi.org/10.1038/39807>
- Aneiros E, Cao L, Papakosta M, Stevens EB, Phillips S, Grimm C. The biophysical and molecular basis of TRPV₁ proton gating. *The EMBO Journal*. 2011;30:994–1002. DOI: <https://doi.org/10.1038/emboj.2011.19>
- Boonen B, Alpizar YA, Sanchez A, Lopez-Requena A, Voets T, Talavera K. Differential effects of lipopolysaccharide on mouse sensory TRP channels. *Cell Calcium*. 2018;73:72–81. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ceca.2018.04.004>
- Frias B, Merighi A. Capsaicin, nociception and pain. *Molecules*. 2016;21(6):1–33. DOI: <https://doi.org/10.3390/molecules21060797>
- Holzer P. Transient receptor potential (TRP) channels as drug targets for diseases of the digestive system. *Pharmacology and Therapeutics*. 2011;131(1):142–70. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pharmthera.2011.03.006>
- Malek N, Pajak A, Kolosowska N, Kucharczyk M, Starowicz K. The importance of TRPV₁-sensitisation factors for the development of neuropathic pain. *Molecular and Cellular Neuroscience*. 2015;65:1–10. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.mcn.2015.02.001>
- Romac J, Liddle RA. Transient Receptor Potential Vanilloid 1 (TRPV₁). *Pancreapedia: Exocrine Pancreas Knowledge Base*. 2012;1:1–9. DOI: <https://doi.org/10.3998/panc.2012.11>
- Hladkykh FV. Characteristic of mechanisms of antiulcerogenic action of agents of vanilloid receptors (TRPV₁) on the model of gastropathy induced by acetylsalicylic acid. *Pharmacy & Pharmacology*. 2017;5(3): 283–301. DOI: <https://doi.org/10.19163/2307-9266-2017-5-3-283-301>
- Hladkykh FV. Nonsteroidal anti-inflammatory drugs: therapeutic and undesirous effects, the ways of optimisation [Monograph]. *Vinnytsia: Tvor*, 2022. 216 p. DOI: <https://doi.org/10.46879/2022.1>
- Warzecha Z, Dembinski A, Ceranowicz P, Dembinski M, Cieszkowski J, Kownacki P, Konturek PC. Role of sensory nerves in gastroprotective effect of anandamide in rats. *Journal of physiology and pharmacology*. 2011;62(2):207–17.
- Zhai K, Liskova A, Kubatka P, Büsselfberg D. Calcium entry through TRPV₁: A potential target for the regulation of proliferation and apoptosis in cancerous and healthy cells. *International Journal of Molecular Sciences*. 2020;21(11):4177. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijms21114177>.
- Hou N, He X, Yang Y, Fu J, Zhang W, Guo Z, Hu Y, Liang L, Xie W, Xiong H, Wang K, Pang M. TRPV₁ Induced Apoptosis of Colorectal Cancer Cells by Activating Calcineurin-NFAT2-p53 Signaling Pathway. *BioMed Research International*. 2019;2019:6712536. DOI: <https://doi.org/10.1155/2019/6712536>.
- Zhu M, Chen L, Zhao P, Zhou H, Zhang C, Yu S, Lin Y, Yang X. Store-operated Ca²⁺ entry regulates glioma cell migration and invasion via modulation of Pyk2 phosphorylation. *Journal of Experimental & Clinical Cancer Research*. 2014;33(1):1–11.
- Kim YT, Jo SS, Park YJ, Lee MZ, Suh CK. Distinct Cellular Calcium Metabolism in Radiation-sensitive RKO Human Colorectal Cancer Cells. *The Korean Journal of Physiology & Pharmacology*. 2014;18(6):509–16. DOI: <https://doi.org/10.4196/kjpp.2014.18.6.509>
- Gueguinou M, Crottes D, Chantome A, Rapetti-Mauss R, Potier-Cartereau M, Clarysse L, Girault A, Fourbon Y, Jezequel P, Guerin-Charbonnel C, Fromont G, Martin P, Pelissier B, Schiappa R, Chamorey E, Mignen O, Uguen A, Borgese F, Vandier C, Soriano O. The Sigma R₁ chaperone drives breast and colorectal cancer cell migration by tuning SK3-dependent Ca²⁺ homeostasis. *Oncogene*. 2017;36(25):3640–7. DOI: <https://doi.org/10.1038/onc.2016.501>
- Prevarskaya N, Skryma R, Shuba Y. Calcium in tumour metastasis: new roles for known actors. *Nature Reviews Cancer*. 2011;11(8):609–18. DOI: <https://doi.org/10.1038/nrc3105>
- Bujak JK, Kosmala D, Szopa IM, Majchrzak K, Bednarczyk P. Inflammation, Cancer and Immunity-Implication of TRPV₁ Channel. *Frontiers in Oncology*. 2019;9:1–16. DOI: <https://doi.org/10.3389/fonc.2019.01087>
- Neuberger A, Nadezhdin KD, Sobolevsky AI. Chapter II: TRPV₃ expression and purification for structure determination by Cryo-EM. *Methods in Enzymology*. 2021;652:31–48. DOI: <https://doi.org/10.1016/bs.mie.2021.02.006>
- Prevarskaya N, Zhang L, Barratt G. TRP channels in cancer. *Biochimica et Biophysica Acta*. 2007;1772(8):937–46. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bbadic.2007.05.006>.
- Ramsey SI, Delling M, Clapham DE. An introduction to TRP channels. *Annual Review of Physiology*. 2006;68:1–29. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev.physiol.68.040204.100431>
- Nilius B, Owsianik G, Voets T, Peters JA. Transient receptor cation channels in disease. *Physiological Reviews*. 2007;87:165–217. DOI: <https://doi.org/10.1152/physrev.00021.2006>
- Li L, Chen C, Chiang C, Xiao T, Chen Y, Zhao Y, Zheng D. The Impact of TRPV₁ on cancer pathogenesis and therapy: a systematic review. *International Journal of Biological Sciences*. 2021;17(8):2034–49. DOI: <https://doi.org/10.7150/ijbs.59918>.
- Caterina MJ, Schumacher MA, Tominaga M, Rosen TA, Levine JD, David J. The capsaicin receptor: a heat-activated ion channel in the pain pathway. *In Nature*. 1997;816–24. DOI: <https://doi.org/10.1038/39807>
- Aneiros E, Cao L, Papakosta M, Stevens EB, Phillips S, Grimm C. The biophysical and molecular basis of TRPV₁ proton gating. *The EMBO Journal*. 2011;30:994–1002. DOI: <https://doi.org/10.1038/emboj.2011.19>
- Boonen B, Alpizar YA, Sanchez A, Lopez-Requena A, Voets T, Talavera K. Differential effects of lipopolysaccharide on mouse sensory TRP channels. *Cell Calcium*. 2018;73:72–81. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ceca.2018.04.004>
- Frias B, Merighi A. Capsaicin, nociception and pain. *Molecules*. 2016;21(6):1–33. DOI: <https://doi.org/10.3390/molecules21060797>
- Holzer P. Transient receptor potential (TRP) channels as drug targets for diseases of the digestive system. *Pharmacology and Therapeutics*. 2011;131(1):142–70. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pharmthera.2011.03.006>
- Malek N, Pajak A, Kolosowska N, Kucharczyk M, Starowicz K. The importance of TRPV₁-sensitisation factors for the development of neuropathic pain. *Molecular and Cellular Neuroscience*. 2015;65:1–10. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.mcn.2015.02.001>
- Romac J, Liddle RA. Transient Receptor Potential Vanilloid 1 (TRPV₁). *Pancreapedia: Exocrine Pancreas Knowledge Base*. 2012;1:1–9. DOI: <https://doi.org/10.3998/panc.2012.11>
- Hladkykh FV. Characteristic of mechanisms of antiulcerogenic action of agents of vanilloid receptors (TRPV₁) on the model of gastropathy induced by acetylsalicylic acid. *Pharmacy & Pharmacology*. 2017;5(3): 283–301. DOI: <https://doi.org/10.19163/2307-9266-2017-5-3-283-301>
- Hladkykh FV. Nonsteroidal anti-inflammatory drugs: therapeutic and undesirous effects, the ways of optimisation [Monograph]. *Vinnytsia: Tvor*, 2022. 216 p. DOI: <https://doi.org/10.46879/2022.1>
- Warzecha Z, Dembinski A, Ceranowicz P, Dembinski M, Cieszkowski J, Kownacki P, Konturek PC. Role of sensory nerves in gastroprotective effect of anandamide in rats. *Journal of physiology and pharmacology*. 2011;62(2):207–17.
- Zhai K, Liskova A, Kubatka P, Büsselfberg D. Calcium entry through TRPV₁: A potential target for the regulation of proliferation and apoptosis in cancerous and healthy cells. *International Journal of Molecular Sciences*. 2020;21(11):4177. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijms21114177>.
- Hou N, He X, Yang Y, Fu J, Zhang W, Guo Z, Hu Y, Liang L, Xie W, Xiong H, Wang K, Pang M. TRPV₁ Induced Apoptosis of Colorectal Cancer Cells by Activating Calcineurin-NFAT2-p53 Signaling Pathway. <i

23. Stock K., Kumar J., Synowitz M., Petrosino S., Imperatore R., Smith E.S., Wend P., Purfürst B., Nuber U.A., Gurok U., Matyash V., Wälzlein J.H., Chirasani S.R., Dittmar G., Cravatt B.F., Momma S., Lewin G.R., Ligresti A., De Petrocellis L., Cristina L., Di Marzo V., Kettenmann H., Glass R. Neural precursor cells induce cell death of high-grade astrocytomas through stimulation of TRPV₁. *Nature Medicine*. 2012;18:1232. DOI: <https://doi.org/10.1038/nm.2827>
24. Naziroğlu M., Çığ B., Blum W., Vizler C., Buhala A., Marton A., Katona R., Jósvay K., Schwaller B., Oláh Z., Pecze L. Targeting breast cancer cells by MRS1477, a positive allosteric modulator of TRPV₁ channels. *PLoS ONE*. 2017;12:e0179950. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0179950>
25. Li Y.R., Gupta P. Immune aspects of the bi-directional neuroimmune facilitator TRPV₁. *Molecular Biology Reports*. 2019;46:1499–510. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11033-018-4560-6>
26. Rodrigues T., Sieglitz F., Bernardes G.J.L. Natural product modulators of transient receptor potential (TRP) channels as potential anti-cancer agents. *Chemical Society Reviews*. 2016;45(22):6130–7. DOI: <https://doi.org/10.1039/C5CS00916B>
27. Mc-Namara F.N., Randall A., Gunthorpe M.J. Effects of piperine, the pungent component of black pepper, at the human vanilloid receptor (TRPV₁). *British Journal of Pharmacology*. 2005;144(6):781–90. DOI: <https://doi.org/10.1038/sj.bjp.0706040>
28. Yaffe P.B., Coombs P.M.R., Doucette C.D., Walsh M., Hoskin D.W. Piperine, an alkaloid from black pepper, inhibits growth of human colon cancer cells via G_i arrest and apoptosis triggered by endoplasmic reticulum stress. *Molecular Carcinogenesis*. 2015;54(10):1070–85. DOI: <https://doi.org/10.1002/mc.22176>
29. Ray A., Vasudevan S., Sengupta S. 6-Shogaol inhibits breast cancer cells and stem cell-like spheroids by modulation of notch signaling pathway and induction of autophagic cell death. *PLoS ONE*. 2015;10(9):e0137614. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0137614>
30. So C.L., Milevskiy M.J.G., Monteith G.R. Transient receptor potential cation channel subfamily V and breast cancer. *Laboratory Investigation*. 2020;100:199–206. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41374-019-0348-0>
31. Zhen X., Xie C., Jiang Y., Ai X., Xing B., Pu K. Semiconducting photothermal nanoagonist for remote-controlled specific cancer therapy. *Nano Letters*. 2018;18(2):1498–505. DOI: <https://doi.org/10.1021/acs.nanolett.7b05292>
32. Hu F., Sun W.W., Zhao X.T., Cui Z.J., Yang W.X. TRPV₁ mediates cell death in rat synovial fibroblasts through calcium entry-dependent ROS production and mitochondrial depolarization. *Biochemical and Biophysical Research Communications*. 2008;369:989–93. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bbrc.2008.02.155>
33. Liu T., Wang G., Tao H., Yang Z., Wang Y., Meng Z., Cao R., Xiao Y., Wang X., Zhou J. Capsaicin mediates caspases activation and induces apoptosis through P38 and JNK MAPK pathways in human renal carcinoma. *BMC Cancer*. 2016;16:790. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12885-016-2831-y>
34. Amantini C., Mosca M., Nabissi M., Lucciarini R., Caprodossi S., Arcella A., Giangaspero F., Santoni G. Capsaicin-induced apoptosis of glioma cells is mediated by TRPV₁, vanilloid receptor and requires p38 MAPK activation. *Journal of Neurochemistry*. 2007;102:977–90. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1471-4159.2007.04582.x>
35. Ip S.W., Lan S.H., Lu H.F., Huang A.C., Yang J.S., Lin J.P., Huang H.Y., Lien J.C., Ho C.C., Chiu C.F., Wood W., Chung J.G. Capsaicin mediates apoptosis in human nasopharyngeal carcinoma NPC-TW 039 cells through mitochondrial depolarization and endoplasmic reticulum stress. *Human & Experimental Toxicology*. 2012;31:539–49. DOI: <https://doi.org/10.1177/0960327111417269>
36. Hernandez A.M., Colvin E.S., Chen Y.C., Geiss S.L., Eller L.E., Fueger P.T. Upregulation of p21 activates the intrinsic apoptotic pathway in beta-cells. *American Journal of Physiology-Endocrinology and Metabolism*. 2013;304:281–90. DOI: <https://doi.org/10.1152/ajpendo.00663.2012>
37. Al-Taweel N., Varghese E., Florea A.M., Büsselfberg D. Cisplatin (CDDP) triggers cell death of MCF-7 cells following disruption of intracellular calcium ($[Ca^{2+}]$) homeostasis. *International Journal of Toxicology*. 2014;39:765–74. DOI: <https://doi.org/10.1213/ijts.39.765>
38. Varghese E., Büsselfberg D. Auranofin, an anti-rheumatic gold compound, modulates apoptosis by elevating the intracellular calcium concentration ($[Ca^{2+}]$) in MCF-7 breast cancer cells. *Cancers (Basel)*. 2014;6(4):2243–58. DOI: <https://doi.org/10.3390/cancers6042243>
39. Zheng L., Chen J., Ma Z., Liu W., Yang F., Yang Z., Wang K., Wang X., He D., Li L., Zeng J. Capsaicin enhances anti-proliferation efficacy of pirarubicin via activating TRPV₁ and inhibiting PCNA nuclear translocation in 5637 cells. *Molecular Medicine Reports*. 2016;13:881–7. DOI: <https://doi.org/10.3892/mmr.2015.4623>
40. Deveci H.A., Naziroğlu M., Nur G. 5-Fluorouracil-induced mitochondrial oxidative cytotoxicity and apoptosis are increased in MCF-7 human breast cancer cells by TRPV₁ channel activation but not Hypericum perforatum treatment. *Molecular and Cellular Biochemistry*. 2018;439:189–98. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11010-017-3147-1>
41. Kosar P.A., Naziroğlu M., Ovey I.S., Cig B. Synergic effects of doxorubicin and melatonin on apoptosis and mitochondrial oxidative stress in MCF-7 breast cancer cells: involvement of TRPV₁ channels.

- MCF-7 breast cancer cells: involvement of TRPV₁ channels. *The Journal of Membrane Biology*. 2016;249:129–40. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00232-015-9855-0>
42. Ortega-Guerrero A., Espinosa-Duran J.M., Velasco-Medina J. TRPV₁ channel as a target for cancer therapy using CNT-based drug delivery systems. *European Biophysics Journal*. 2016;45:423–33. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00249-016-1111-8>
43. Amgalan D., Garner T.P., Pekson R., Jia X.F., Yanamandala M., Paulino V., Liang F.G., Corbalan J.J., Lee J., Chen Y., Karagiannis G.S., Sanchez L.R., Liang H., Narayanagari S.R., Mitchell K., Lopez A., Margulets V., Scarlata M., Santulli G., Asnani A., Peterson R.T., Hazan R.B., Condeelis J.S., Oktay M.H., Steidl U., Kirshenbaum L.A., Gavathiotis E., Kitsis R.N. A small-molecule allosteric inhibitor of BAX protects against doxorubicin-induced cardiomyopathy. *Nature Cancer*. 2020;1:315–28. DOI: <https://doi.org/10.1038/s43018-020-0039-1>
44. Szolcsanyi J., Pinter E., Helyes Z., Petho G. Inhibition of the function of TRPV₁-expressing nociceptive sensory neurons by somatostatin 4 receptor agonism: mechanism and therapeutic implications. *Current Topics in Medicinal Chemistry*. 2011;11:2253–63. DOI: <https://doi.org/10.2174/156802611796904852>
45. Erin N. Role of sensory neurons, neuroimmune pathways, and transient receptor potential vanilloid 1 (TRPV₁) channels in a murine model of breast cancer metastasis. *Cancer Immunology, Immunotherapy*. 2020;69(2):307–14. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00262-019-02463-0>
46. Chaffer C.L., Weinberg R.A. A perspective on cancer cell metastasis. *Science*. 2011;331:1559–64. DOI: <https://doi.org/10.1126/science.1203543>
47. Prevarskaya N., Ouadid-Ahidouch H., Skryma R., Shuba Y. Remodelling of Ca²⁺ transport in cancer: how it contributes to cancer hallmarks? *Philosophical Transactions of the Royal Society*. 2014;369:20130097. DOI: <https://doi.org/10.1098/rstb.2013.0097>
48. Kadio B., Yaya S., Basak A., Dje K., Gomes J., Mesenge C. Calcium role in human carcinogenesis: a comprehensive analysis and critical review of literature. *Cancer and Metastasis Reviews*. 2016;35:391–411. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10555-016-9634-0>
49. Villalobo A., Berchtold M.W. The role of calmodulin in tumor cell migration, invasiveness, and metastasis. *International Journal of Molecular Sciences*. 2020;21(3):765. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijms21030765>
50. Xu S., Zhang L., Cheng X., Yu H., Bao J., Lu R. Capsaicin inhibits the metastasis of human papillary thyroid carcinoma BCPAP cells through the modulation of the TRPV₁ channel. *Food & Function journal*. 2018;9:344–54. DOI: <https://doi.org/10.1039/C7FO01295K>
51. Kark T., Bagi Z., Lizanecz E., Pásztor E.T., Erdei N., Czikora A., Papp Z., Edes I., Porszasz R., Tóth A. Tissue-specific regulation of microvascular diameter: opposite functional roles of neuronal and smooth muscle located vanilloid receptor-1. *Molecular Pharmacology*. 2008;73:1405–12. DOI: <https://doi.org/10.1124/mol.107.043323>
52. Ramer R., Hinz B. Inhibition of cancer cell invasion by cannabinoids via increased expression of tissue inhibitor of matrix metalloproteinases-1. *Journal of the National Cancer Institute*. 2008;100:59–69. DOI: <https://doi.org/10.1093/jnci/djm268>
53. Huang R., Wang F., Yang Y., Ma W., Lin Z., Cheng N., Long Y., Deng S., Li Z. Recurrent activations of transient receptor potential vanilloid-1 and vanilloid-4 promote cellular proliferation and migration in esophageal squamous cell carcinoma cells. *FEBS Open Bio*. 2019;9:206–25. DOI: <https://doi.org/10.1002/2211-5463.12570>
54. Patapoutian A., Tate S., Woolf C.J. Transient receptor potential channels: targeting pain at the source. *Nature Reviews Drug Discovery*. 2009;8:55–68. DOI: <https://doi.org/10.1038/nrd2757>
55. Hladkykh F.V., Stepanyuk N.H. Vinboron: first Ukrainian gastroprotector – agonist vanilloid receptor (TRPV₁). *Pharmacology and Drug Toxicology*. 2016;4–5(50):20–9.
56. Hladkykh F.V., Stepaniuk N.H. Experimental substantiation of effective administration of vinboron for analgesic activity increase of ibuprofen. *Current issues in pharmacy and medicine: science and practice*. 2016;3(22):41–8. DOI: <https://doi.org/10.14739/2409-2932.2016.3.77934>
57. Hartel M., di Mola F.F., Selvaggi F., Mascetta G., Wente M.N., Felix K., Giese N.A., Hinz U., Di Sebastiano P., Büchler M.W., Friess H. Vanilloids in pancreatic cancer: potential for chemotherapy and pain management. *Gut*. 2006;55(4):519–28. DOI: <https://doi.org/10.1136/gut.2005.073205>
58. Asai H., Ozaki N., Shinoda M., Nagamine K., Tohnai I., Ueda M., Sugiura Y. Heat and mechanical hyperalgesia in mice model of cancer pain. *Pain*. 2005;117:19–29. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pain.2005.05.010>
59. Lozano C., Córdoba C., Marchant I., Zúñiga R., Ochova P., Ramírez-Barrantes R., González-Ariagada W.A., Rodriguez B., Olivero P. Intracellular aggregated TRPV₁ is associated with lower survival in breast cancer patients. *Breast Cancer*. 2018;10:161–68. DOI: <https://doi.org/10.2147/BCTT.S170208>
60. Han G.H., Chay D.B., Nam S., Cho H., Chung J.Y., Kim J.H. Prognostic significance of transient receptor potential vanilloid type 1 (TRPV₁) and phosphatase and tension homolog (PTEN) in epithelial ovarian cancer. *Cancer Genomics Proteomics*. 2020;17(3):309–19. DOI: <https://doi.org/10.21873/cgp.20191>
- The *Journal of Membrane Biology*. 2016;249:129–40. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00232-015-9855-0>
62. Ortega-Guerrero A., Espinosa-Duran J.M., Velasco-Medina J. TRPV₁ channel as a target for cancer therapy using CNT-based drug delivery systems. *European Biophysics Journal*. 2016;45:423–33. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00249-016-1111-8>
63. Amgalan D., Garner T.P., Pekson R., Jia X.F., Yanamandala M., Paulino V., Liang FG, Corbalan JJ, Lee J., Chen Y., Karagiannis GS, Sanchez LR, Liang H., Narayanagari SR, Mitchell K., Lopez A., Margulets V., Scarlata M., Santulli G., Asnani A., Peterson RT, Hazan RB, Condeelis JS, Oktay MH, Steidl U., Kirshenbaum LA, Gavathiotis E., Kitsis RN. A small-molecule allosteric inhibitor of BAX protects against doxorubicin-induced cardiomyopathy. *Nature Cancer*. 2020;1:315–28. DOI: <https://doi.org/10.1038/s43018-020-0039-1>
64. Szolcsanyi J., Pinter E., Helyes Z., Petho G. Inhibition of the function of TRPV₁-expressing nociceptive sensory neurons by somatostatin 4 receptor agonism: mechanism and therapeutic implications. *Current Topics in Medicinal Chemistry*. 2011;11:2253–63. DOI: <https://doi.org/10.2174/156802611796904852>
65. Erin N. Role of sensory neurons, neuroimmune pathways, and transient receptor potential vanilloid 1 (TRPV₁) channels in a murine model of breast cancer metastasis. *Cancer Immunology, Immunotherapy*. 2020;69(2):307–14. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00262-019-02463-0>
66. Chaffer CL, Weinberg RA. A perspective on cancer cell metastasis. *Science*. 2011;331:1559–64. DOI: <https://doi.org/10.1126/science.1203543>
67. Prevarskaya N., Ouadid-Ahidouch H., Skryma R., Shuba Y. Remodelling of Ca²⁺ transport in cancer: how it contributes to cancer hallmarks? *Philosophical Transactions of the Royal Society*. 2014;369:20130097. DOI: <https://doi.org/10.1098/rstb.2013.0097>
68. Kadio B., Yaya S., Basak A., Dje K., Gomes J., Mesenge C. Calcium role in human carcinogenesis: a comprehensive analysis and critical review of literature. *Cancer and Metastasis Reviews*. 2016;35:391–411. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10555-016-9634-0>
69. Villalobo A., Berchtold MW. The role of calmodulin in tumor cell migration, invasiveness, and metastasis. *International Journal of Molecular Sciences*. 2020;21(3):765. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijms21030765>
70. Xu S., Zhang L., Cheng X., Yu H., Bao J., Lu R. Capsaicin inhibits the metastasis of human papillary thyroid carcinoma BCPAP cells through the modulation of the TRPV₁ channel. *Food & Function journal*. 2018;9:344–54. DOI: <https://doi.org/10.1039/C7FO01295K>
71. Kark T., Bagi Z., Lizanecz E., Pásztor ET, Erdei N., Czikora A., Papp Z., Edes I., Porszasz R., Tóth A. Tissue-specific regulation of microvascular diameter: opposite functional roles of neuronal and smooth muscle located vanilloid receptor-1. *Molecular Pharmacology*. 2008;73:1405–12. DOI: <https://doi.org/10.1124/mol.107.043323>
72. Ramer R., Hinz B. Inhibition of cancer cell invasion by cannabinoids via increased expression of tissue inhibitor of matrix metalloproteinases-1. *Journal of the National Cancer Institute*. 2008;100:59–69. DOI: <https://doi.org/10.1093/jnci/djm268>
73. Huang R., Wang F., Yang Y., Ma W., Lin Z., Cheng N., Long Y., Deng S., Li Z. Recurrent activations of transient receptor potential vanilloid-1 and vanilloid-4 promote cellular proliferation and migration in esophageal squamous cell carcinoma cells. *FEBS Open Bio*. 2019;9:206–25. DOI: <https://doi.org/10.1002/2211-5463.12570>
74. Patapoutian A., Tate S., Woolf C.J. Transient receptor potential channels: targeting pain at the source. *Nature Reviews Drug Discovery*. 2009;8:55–68. DOI: <https://doi.org/10.1038/nrd2757>
75. Hladkykh F.V., Stepanyuk N.H. Vinboron: first Ukrainian gastroprotector – agonist vanilloid receptor (TRPV₁). *Pharmacology and Drug Toxicology*. 2016;4–5(50):20–9.
76. Hladkykh F.V., Stepaniuk N.H. Experimental substantiation of effective administration of vinboron for analgesic activity increase of ibuprofen. *Current issues in pharmacy and medicine: science and practice*. 2016;3(22):41–8. DOI: <https://doi.org/10.14739/2409-2932.2016.3.77934>
77. Hartel M., di Mola F.F., Selvaggi F., Mascetta G., Wente M.N., Felix K., Giese N.A., Hinz U., Di Sebastiano P., Büchler M.W., Friess H. Vanilloids in pancreatic cancer: potential for chemotherapy and pain management. *Gut*. 2006;55(4):519–28. DOI: <https://doi.org/10.1136/gut.2005.073205>
78. Asai H., Ozaki N., Shinoda M., Nagamine K., Tohnai I., Ueda M., Sugiura Y. Heat and mechanical hyperalgesia in mice model of cancer pain. *Pain*. 2005;117:19–29. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pain.2005.05.010>
79. Lozano C., Córdoba C., Marchant I., Zúñiga R., Ochova P., Ramírez-Barrantes R., González-Ariagada W.A., Rodriguez B., Olivero P. Intracellular aggregated TRPV₁ is associated with lower survival in breast cancer patients. *Breast Cancer*. 2018;10:161–68. DOI: <https://doi.org/10.2147/BCTT.S170208>
80. Han G.H., Chay D.B., Nam S., Cho H., Chung J.Y., Kim J.H. Prognostic significance of transient receptor potential vanilloid type 1 (TRPV₁) and phosphatase and tension homolog (PTEN) in epithelial ovarian cancer. *Cancer Genomics Proteomics*. 2020;17(3):309–19. DOI: <https://doi.org/10.21873/cgp.20191>

61. Han G.H., Chay D.B., Nam S., Cho H., Chung J.Y., Kim J.H. The combination of transient receptor potential vanilloid type 1 (TRPV₁) and phosphatase and tension homolog (PTEN) is an effective prognostic biomarker in cervical cancer. *International Journal of Gynecological Pathology*. 2021;40(3):214–23. DOI: <https://doi.org/10.1097/PGP.0000000000000677>
62. Lozano C., Cordova C., Marchant I., Zuniga R., Ochova P., Ramirez-Barrantes R., Gonzalez-Arrigada W.A., Rodriguez B., Olivero P. Intracellular aggregated TRPV₁ is associated with lower survival in breast cancer patients. *Breast Cancer*. 2018;10:161–68. DOI: <https://doi.org/10.2147/BCTT.S170208>
63. Weber L.V., Al-Refae K., Wolk G., Bonatz G., Altmuller J., Becker C., Gisselmann G., Hatt H. Expression and functionality of TRPV₁ in breast cancer cells. *Breast Cancer*. 2016;8:243–52. DOI: <https://doi.org/10.2147/BCTT.S121610>
61. Han GH, Chay DB, Nam S, Cho H, Chung JY, Kim JH. The combination of transient receptor potential vanilloid type 1 (TRPV₁) and phosphatase and tension homolog (PTEN) is an effective prognostic biomarker in cervical cancer. *International Journal of Gynecological Pathology*. 2021;40(3):214–23. DOI: <https://doi.org/10.1097/PGP.0000000000000677>
62. Lozano C, Cordova C, Marchant I, Zuniga R, Ochova P, Ramirez-Barrantes R, Gonzalez-Arrigada WA, Rodriguez B, Olivero P. Intracellular aggregated TRPV₁ is associated with lower survival in breast cancer patients. *Breast Cancer*. 2018;10:161–68. DOI: <https://doi.org/10.2147/BCTT.S170208>
63. Weber LV, Al-Refae K, Wolk G, Bonatz G, Altmuller J, Becker C, Gisselmann G, Hatt H. Expression and functionality of TRPV₁ in breast cancer cells. *Breast Cancer*. 2016;8:243–52. DOI: <https://doi.org/10.2147/BCTT.S121610>

Перспективи подальших досліджень

Prospects for further research

Наведені відомості слугують обґрунтуванням перспективності досліджень біомеханізмів потенціонування ефективності та оцінки токсичності хіміотерапії на тлі застосування TRPV₁-міметиків. Окрімім напрямком вбачається вивчення аналгетичного потенціалу модуляції активності ваніллоїдних рецепторів у пацієнтів онкологічного профілю. Доцільним є з'ясування зв'язку між гіперекспресією TRPV₁, та рецидивом і метастазуванням пухлини для встановлення прогностичної значущості ідентифікації ваніллоїдних рецепторів.

The given data serve as a substantiation of the perspective of the research on the biomechanisms of the efficacy potentiation and assessment of the chemoradiation therapy toxicity against the background of TRPV1-mimetics use. The study of analgesic potential of the modulation of the activity of vanilloid receptors in oncological patients is another topic for research. It is also appropriate to determine relationship between TRPV₁, hyperexpression and the tumor recurrence and metastasis for establishing the prognostic significance of the identification of the vanilloid receptors.

Конфлікт інтересів

Conflict of interest

Автор рукопису свідомо засвідчує відсутність фактичного або потенційного конфлікту інтересів щодо результатів цієї роботи з фармацевтичними компаніями, виробниками біомедичних пристрій, іншими організаціями, чиї продукти, послуги, фінансова підтримка можуть бути пов'язані з предметом наданих матеріалів або які спонсорували проведені дослідження.

The author of the manuscript knowingly acknowledges the absence of actual or potential conflict of interest regarding the results of this paper with pharmaceutical companies, manufacturers of biomedical devices, other organizations whose products, services, financial support may be related to the subject of materials or who sponsored research.

Інформація про фінансування

Funding information

Фінансування видатками Державного бюджету України.

Financed by the state budget of Ukraine.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

INFORMATION ABOUT AUTHORS

Гладкіх Федір Володимирович – кандидат медичних наук (доктор філософії в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Медицина»), молодший науковий співробітник групи променевої патології і паліативної медицини Відділу радіології Державної установи «Інститут медичної радіології та онкології ім. С.П. Григор'єва Національної академії медичних наук України»; вул. Пушкінська, буд. 82, м. Харків, Україна, 61024;

e-mail: fedir.hladkykh@gmail.com
моб.: +38 (099) 782-78-72

Внесок автора: ідея огляду, підбір літературних джерел, узагальнення та написання тексту статті.

Hladkykh Fedir Volodymyrovych – Candidate of Medical Sciences (Doctor of Philosophy in Health care in specialty «Medicine»), Junior Research Fellow of the Group of Radiation Pathology and Palliative Medicine at the Radiology Department of State Organization «Grigoriev Institute for Medical Radiology and Oncology of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine»; 82, Pushkinska Str., Kharkiv, Ukraine, 61024;
e-mail: fedir.hladkykh@gmail.com
tel.: +38 (099) 782-78-72

Author's contribution: the idea of the review, selection of literature sources summarizing and writing the text of the paper.

Рукопис надійшов
Manuscript was received
04.03.2022

Отримано після рецензування
Received after review
18.03.2022

Прийнято до друку
Accepted for printing
29.03.2022

Опубліковано
Published
31.03.2022